

Kapitel Riktlinjer för Stockholms Hamnars EU-policyarbete	Framtaget av VD
Version 1	Godkänt av Styrelsen
Datum 2017-11-06	Sidor Sida 1 av 6

Riktlinjer för Stockholms Hamnars EU-policyarbete

Bakgrund

Den 12 december 2016 antog Stockholms stads kommunfullmäktige en ny EU-policy (dnr 171-1890/2015), som klargör stadens övergripande inställning till det europeiska samarbetet. Stockholms Hamns styrelse antog policyn den 13 mars 2017 som ett kompletterande ägardirektiv. De principer som slås fast i EU-policyn ska ligga till grund för stadens nämnder och bolagsstyrelser i allt påverkansarbete på EU-nivå och vid utarbetande av stadens inställning i enskilda EU-ärenden.

För att precisera Stockholms stads EU-policy har berörda nämnder och bolagsstyrelser fått i uppdrag att anta egna riktlinjer för sitt EU-policyarbete. Nämnderna och bolagsstyrelserna ska utforma sina riktlinjer utifrån sina verksamhetsspecifika förutsättningar. Detta arbete ska ske i nära samverkan med Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB.

Stockholms Hamnar har mot bakgrund av detta uppdrag tagit fram riktlinjer för Stockholms Hamnars EU-policyarbete. Riktlinjerna ersätter Stockholms Hamnars EU-positionspapper som antogs i Stockholms Hamns styrelse 28 november 2013.

Stockholms stads EU-policy

Stadens EU-policy innehåller tre övergripande principer som ska vägleda stadens EU-policyarbete och bidra till att uppfylla målen i Vision 2040 – Ett Stockholm för alla.

1. Staden ska verka för att beslut inom EU fattas så nära medborgarna som möjligt.
 - EU bör fokusera sina insatser på de områden där unionspolitik har ett mycket tydligt mervärde jämfört med kommunala eller nationella beslut.
2. Staden ska verka för ett EU som är socialt, ekologiskt, ekonomiskt och demokratiskt hållbart.
 - EU bör prioritera jobbskapande satsningar.
 - EU bör ha en hög ambitionsnivå inom miljö- och klimatpolitiken.
 - EU bör genomgående beakta storstädernas potential att driva en hållbar utveckling.
 - EU bör arbeta för en välfungerande inre marknad.

- EU bör främja jämställdhet och de mänskliga rättigheterna, samt motverka alla former av diskriminering.
- 3. Staden ska verka för att EU:s politik är väl avvägd och väl underbyggd.
 - EU:s politik bör bygga på omfattande konsekvensbedömningar och samråd som belyser förslagets påverkan på EU:s storstäder.
 - EU bör lagstifta endast om det är absolut nödvändigt för att uppnå de eftersträfvade målen. Frivilliga initiativ bör alltid föredras framför nya EU-lagar.

EU:s inflytande på Stockholms Hamnars verksamhetsområde

Stockholms Hamnars uppdrag är att medverka till att säkerställa och utveckla goda förutsättningar för sjöfarten och regionens varuförsörjning för att därigenom främja regionens utveckling och hållbara tillväxt. Detta görs genom att erbjuda hamninfrastruktur samt service och tjänster för färje-, kryssnings- och godstrafiken. Vidare äger och förvaltar Stockholms Hamnar ca 200 000 kvm lokaler.

Hamnverksamheten i Stockholms Hamnar har en tydlig internationell koppling. Sjöfarten är global och styrs av internationella lagar och regler, som ofta är inlemmade i EU:s regelverk och sedermera i svensk lagstiftning. I egenskap av infrastrukturförvaltare, fastighetsägare samt kommunalt bolag finns det en rad områden där EU har stort inflytande på verksamheten och som är viktiga att bevaka och, i den mån det är möjligt, påverka.

Många av de områden som är relevanta för Stockholms Hamnar berör också andra bolag och nämnder i Stockholm stad. Framför allt lagstiftning på områdena miljö, klimat och energi berör i stor utsträckning de tekniska nämnderna men även bolag, som exempelvis fastighetsbolagen. Det omfattande regelverket kring upphandling berör samtliga verksamheter inom Stockholm stad.

Transportsystemet, sjöfart och infrastruktur

EU:s transport- och infrastrukturpolitik är ett område som berör Stockholms Hamnar. Det handlar om hamnens roll i det europeiska transportsystemet, prioriteringen av infrastrukturprojekt som ansluter till hamnen samt möjligheten till delfinansiering av infrastrukturprojekt.

2011 presenterades EU-kommissionens vitbok om EU:s transportpolitik avseende perioden 2010-2020 - *"Färdplan för ett gemensamt europeiskt transportområde – ett konkurrenskraftigt och resurseffektivt transportsystem"*. Några av de målsättningar som slogs fast i vitboken var minskade utsläpp för sjöfarten, överflyttning av transporter från väg till sjöfart samt ett väl fungerande transeuropeiskt transportnätverk, TEN-T. Inom ramen för TEN-T har ett prioriterat stomnät (corenät) av infrastruktur pekats ut som ska säkerställa att alla centrala noder och stråk (väg, järnvägar, flygplatser och hamnar) är

länkade och håller en hög standard för att skapa effektiva och hållbara transportkorridorer. Corenätet ska vara färdigställt 2030 och prioriteras för EU-finansiering genom framför allt genom fonden Connecting Europe Facility. Utöver stomnätet har även ett övergripande nät pekats ut, comprehensive network, som ska vara på plats 2050 och till största delen finansieras av medlemsstaterna. De krav som ställs på corehamnarna, för att stomnätet ska kunna upprättas, är bland annat att de ska vara anslutna till övriga stomnätets järnvägs- och väginfrastruktur. Som del av stomnätet har fem s.k. corehamnar pekats ut som särskilt prioriterade i Sverige varav Stockholms Hamn är en av dessa. Kapellskärs Hamn och Nynäshamns Hamn ingår i övergripande nätet. En översyn av TEN-T kommer göras 2023.

Klimat, miljö och energi

Klimat, miljö och energi är viktiga politikområden inom EU. På klimatområdet verkar EU för att minska medlemsländernas utsläpp av växthusgaser, uppmuntra förorenare att ta sitt ansvar samt att hantera effekterna av klimatförordningen. Miljöpolitiken syftar till att uppnå en grön ekonomi, skydda naturen och värna människors hälsa och livskvalitet. Inom energipolitiken verkar EU bl.a för energieffektivisering och ökad användning av förnybara drivmedel. Inom dessa områden finns flera initiativ och regelverk som direkt eller indirekt påverkar Stockholms Hamns hamn- och fastighetsverksamhet.

För att stimulera och samordna utbyggnaden av infrastruktur för alternativa bränslen har EU antagit direktivet (2014/94/EU) om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa drivmedel. Enligt direktivet ska landströmsförsörjning till fartyg installeras i TEN-T stomnätet senast 2025, förutsatt att det finns en efterfråga samt att det är ekonomiskt försvarbart. Dessutom ska senast 2025 finnas ett lämpligt antal bunkringsstationer för flytande naturgas (LNG) för att fartyg ska kunna trafikera hela stomnätet.

Direktivet (2000/59/EG) om mottagningsanordningar i hamn för fartygsgenererat avfall och lastrester drar upp riktlinjer för avfallshantering och hamnen skyldigheter att ta emot avfall från fartyg.

Ytterligare regler som påverkar är EU:s kemikalielagstiftning, REACH (1907/2006) som ställer krav på hantering av kemikalier.

EU:s regelverk och riktlinjer avseende förnybar energi, energieffektivisering och byggnaders energiprestanda påverkar i stor utsträckning bolagets fastighetsverksamhet. Den energikartläggning som Stockholm Hamnar genomför vart fjärde år inom ramen för koncernen Stockholm Stadshus AB enligt lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag, bygger på EU:s energieffektiviseringsdirektiv (2012/27/EU). Vidare är utfasning av fluorerade växthusgaser som används i kylutrustningar och värmepumpar ett arbete som pågår på fastighetssidan som ett resultat av EU förordningen (517/2014) om

fluorerande växthusgaser. Andra direktiv som berör är förnybarhetsdirektivet (2009/28/EU) samt direktivet om byggnaders energiprestanda (2010/31/EU).

Upphandling

EU:s regelverk om offentlig upphandling syftar till att säkerställa den fria rörligheten på den inre marknaden samt att den offentliga upphandlingen öppnas upp för konkurrens. Reglerna bidrar också till att säkra att offentliga medel används på ett effektivt sätt. Regelverket bygger på fem EU-rättsliga principer: icke-diskriminering, likabehandling, proportionalitet, öppenhet och ömsesidigt erkännande.

Stockholms Hamnar tillhör de så kallade försörjningssektorerna och lyder därför under direktiv (2014/25/EU) om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster. Direktivet är införlivat i Sverige genom lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna. EU:s regelverk om offentlig upphandling påverkar i stor utsträckning Stockholms Hamnars verksamhet, som upphandlar så väl varor och tjänster för den löpande verksamheten som större entreprenader för de stora investeringsprojekten.

Konkurrensfrågor

Inom EU finns 1200 kommersiella hamnar och det råder stora skillnader mellan dessa hamnar vad gäller ägarstruktur, transparens och typ av verksamhet. EU:s arbete med konkurrensfrågor och den inre marknaden är därför relevant för Stockholms Hamnar.

Ett exempel är förordningen (2017/352) om inrättande av en ram för tillhandahållande av hamntjänster och gemensamma regler för finansiell insyn i hamnar som antogs 2017 i syfte att effektivisera hamnverksamheten inom EU. Syftet är att säkerställa marknadstillträdet för hamntjänster såsom lasthantering och förtöjning samt öka den finansiella transparensen genom t.ex. samråd mellan hamn och användare rörande prissättning. Förordningen antas i mars 2019 och i Sverige pågår nu ett arbete med att analysera vilka konsekvenser den nya förordningen kan få, och eventuellt behov av ändrad eller tillkommande lagstiftning.

Vägledande principer för Stockholms Hamnars EU-policyarbete

Stockholms Hamnar har antagit Stadens EU-policy, och de vägledande principer som ingår i den, vilket ska bidra till att nå målen i Vision 2040 – Ett Stockholm för alla. Dessa principer ska därför vara vägledande för Stockholms Hamnars EU-arbete. Stockholms Hamnars EU-arbete rör främst verksamhetsspecifika områden snarare än EU:s roll och funktionssätt. Nedan framgår hur de tre principerna relaterar till de verksamhetsspecifika principer som är av störst vikt för Stockholms Hamnar.

Staden ska verka för att beslut inom EU fattas så nära medborgarna som möjligt

Lagstiftning på europeisk nivå bör endast ske om det är absolut nödvändigt för att uppnå de eftersträlvade målen. EU bör sätta ramar men detaljstyrning på nationell eller lokal nivå bör undvikas. Ett exempel är tillgänglighet i hamnar till förnybara bränslen och elanslutning av fartyg, där det inte är optimalt att ställa detaljerade krav på service och utrustning utan att ta hänsyn till lokala och nationella förutsättningar samt marknaden.

Staden ska verka för ett EU som är socialt, ekologiskt, ekonomiskt och demokratiskt hållbart

EU bör verka för en utveckling av hållbar och konkurrenskraftig sjöfart som kan bidra till en överflyttning av långväga gods från land till sjö. EU:s initiativ på klimat, miljö och energiområdet kan driva utvecklingen mot en hållbar sjöfart framåt. Samtidigt har många initiativ tagits på frivillig basis av hamnar och rederier vilket måste tas hänsyn till. Ett väl utbyggt transportsystem, där effektiva hamnar länkar ihop vattenvägar med landinfrastruktur, kan bidra till utvecklingen av en inre marknad för gods och passagerare.

Den europeiska marknaden bör präglas av konkurrensneutralitet såväl mellan länder och regioner som mellan de olika transportslagen. Särregler i vissa länder eller regioner kan snedvrider konkurrensen mellan de europeiska hamnarna. Likaså kan regler som enbart är tillämpliga på vissa hamnar innebära att hamnarna inte konkurrerar på lika villkor, ens inom en och samma medlemsstat.

Staden ska verka för att EU:s politik är väl avvägd och väl underbyggd

Vid utveckling av EU:s politik är det av stor vikt att samråd sker med marknadens aktörer samt att grundläggande marknadsmässiga principer inte inskränks. Det är viktigt att frivilliga initiativ och insatser uppmuntras. EU bör beakta att de europeiska hamnarna skiljer sig åt och har olika förutsättningar.

Nya regler och krav från EU innebär ofta en ökad administrativ börda för de berörda. Även vad gäller EU-projekt ställs höga krav på rapportering och administration som inte alltid går hand i hand med den faktiska verksamhet som bedrivs. Detta bör i största möjliga mån undvikas, såväl för hamnar som för deras kunder.

Stockholms Hamnars EU-arbete

Stockholms Hamnar bevakar löpande utvecklingen inom EU i de frågor som berör sjöfarten, hamnar och transportpolitik men även frågor på miljö-, klimat- och energiområdet. Att ha goda kunskaper i de aktuella frågorna samt tidigt uppmärksamma nya initiativ är av stor vikt för att kunna påverka utvecklingen inom EU.

Stockholms hamnar arbetar med påverkansarbete genom att delta i remissförfaranden, referensgrupper och dialog med berörda myndigheter och departement i olika EU-frågor.

Stockholms Hamnar har upparbetade kontakter med exempelvis stadsledningskontorets internationella enhet samt Stockholmsregionens Europakontor och samarbetar kring bevakning och påverkansarbete.

Stockholms Hamnar kan även påverka indirekt genom medlemskap i branschorganisationer som driver frågor som har relevans för Stockholms Hamnar i egenskap av hamnmyndighet, byggherre och fastighetsägare. Exempel på branschorganisationer är Sveriges Hamnar, Fastighetsägarna och Byggherrarna.

Vidare är Stockholms Hamnar även engagerad i flera europeiska organisationer, genom vilka det finns goda möjligheter att påverka samt med tillgång till ett brett kontaktnät. Det handlar exempelvis om European Sea Ports Organisation (ESPO), Baltic Ports Organisation (BPO) samt kryssningsorganisationen Cruise Europe. Förutom organisationer på EU-nivå är Hamnen även engagerad i ett antal andra internationella organisationer som innebär att även internationella kontakter upprätthålls samt att möjligheter att påverka även finns på global nivå.

Hamnen har genom åren deltagit i ett flertal EU-projekt och kommer fortsättningsvis medverka och engagera sig i strategiskt viktiga projekt. Det handlar dels om att erhålla medel från EU för byggprojekt t.ex. inom ramen för TEN-T-nätverket men även projekt som innefattar förstudier som exempelvis utreder möjligheten att minska sjöfartens och hamnarnas miljöpåverkan. Stockholms Hamnar kommer bevaka och utreda möjligheterna att erhålla EU-medel för båda typer av projekt.